

İSLÂM'DA KADIN HAKLARI

İslâm Dîni, kadın hakları üzerinde titizlikle durmuş ve kadını, hiçbir nizâm ve sistemin veremediği müstesnâ bir makâma sâhib kılmıştır. Nitekim Cenâb-i Hakk Kur'ân-i Kerîm'inde:

"Erkeklerin kadınlar üzerinde hakları olduğu gibi, kadınların da erkekler üzerinde hakları vardır." (50) buyurmuştur.

Rasûlullâh (s.a.v.) Efendimiz de erkekleri, kadınların hak ve hukûkunu gözetmeye dâvet etmekte ve bu konuda:

"Kadınların haklarını yerine getirme husûsunda Allâh'dan korkunuz! Zîrâ siz onları Allâh'ın bir emâneti olarak aldınız." (51) buyurmaktadır.

Baska bir hadîs-i serîflerinde de:

"Sizin en hayirliniz, ehline (esine ve çocuklarına) en hayirli olaninizdir. Ve ben de ehline karsi en hayirli olaninizim." (52) buyurur.

Peygamber (s.a.v.) Efendimiz, erkeklere, kadınlara dâimâ iyi davranmalarını tavsiye ederek:

"Mü'minlerin îmân bakımından en olgunu ve en hayirlisi, hanımına karsi en hayirli olanidir." (53) buyurmaktadır.

Vedâ Hacci'ndeki meshûr hutbesinde Peygamber (s.a.v.) Efendimiz:

"Ey insanlar! Kadınlar hakkında Allâh'dan korkunuz! Sizin kadınlarınız üzerinde hakkınız vardır. Kadınlarınızın da sizin üzerinizde hakları vardır." buyurarak daha yedinci yüzyılda yüzyirmi dört bin müslüman hâcî namzedine karsi, kadınların haklarını ilk olarak açıklamışlardır.

Muâviye bin Hayde (r.a.) der ki; Rasûlullâh (s.a.v.)'e:

"Ey Allâh'ın Peygamberi, bizim herhangi birimizin hanımının, kocası üzerindeki hakkı nedir?" dedim. Hz. Peygamber (s.a.v.) buyurdular ki: "Yedigin gibi onu da yedirmek, giydigin gibi onu da giydirmek ve yüzüne vurmamak, onu kötülememek, bir de darilip ayrı yatmaya mecbûr kaldığında onu, ancak ev içinde yapmaktır." (54) Baska bir hadîs-i serîflerinde:

"Onlara yediginizden yedin, giydiginizden giydirin, onları dövmeysin, onlara çirkin demeyin, fenâ söz söylemeyin!" (55) buyurmuşlardır.

Kadınlarla iyi geçinmek Kur'ân-i Kerîm'in emridir:

"Kadınlarınızla iyi geçinin; eğer onlardan hoşlanmadı iseniz bile!.. Olabilir ki bir şey, sizin hoşunuza gitmez de, Allâh onda bir çok hayır takdîr etmiş bulunur." (56)

Hız. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz bu konuda:

"Kadınlar hakkında birbirinize hayır tavsiye ediniz!" (57) buyurmaktadır. Kadınlara karşı daima hoşgörölü olmalıdır. Nitekim bir hadîs-i serîfte:

"Mü'min bir erkek, mü'min bir kadına kızıp darılmasın! Eğer onun bir huyundan hoşlanmazsa, öbüründen memnûn olabilir." (58) buyrulur.

Bir insanın her isı ve her huyu hoşumuza gitmeyebilir. Fakat iyi niyetli ve ülfet edilir insan, kendi hanımında hoşuna gidecek nice meziyetler bulabilir. Onlarla kendisini memnûn ve mes'ûd edebilir. Bunun için ayıp aramaya değil, meziyet aramaya bakmalıdır. Zîrâ mârifet iltifâta tâbîdir. İltifatsız mârifet zâyîdir. (59)

Dînîmizde Kadın-Erkek Esitliği

İslâm Dîni, kadın-erkek bütün insanların yaratılışta eşit olduğunu ilan ederek, kadını, insanlık şeref ve haysiyetine, gerçek benliğine ve kişiliğine kavuşturmuştur. Kur'ân-i Kerîm'de şöyle buyrulur:

"Ey insanlar! Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık. Sizi, sırf birbirinizle tanışmanız için büyük büyük cemiyetlere, küçük küçük kabilelere ayırdık. Şüphesiz ki, sizin Allah nezdinde en şerefli olanınız takvaca en ileride olanınızdır." (60)

"Ey insanlar! Sizi bir tek candan yaratan, ondan da yine onun zevcesini vücûda getiren ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar türeten Rabb'inizden korkun!" (61)

Kur'ân-i Kerîm, kadın ile erkek arasında hiçbir ayırım yapmamakta, her ikisine de aynı hak ve sorumlulukları yüklemektedir. Bununla ilgili olarak âyet-i kerîmede: "Müslüman erkekler ve müslüman kadınlar, mü'min erkekler ve mü'min kadınlar, tâate devam eden erkekler ve tâate devam eden kadınlar, doğru erkekler ve doğru kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, mütevâzî erkekler ve mütevâzî kadınlar, sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar, irzlerini koruyan erkekler ve (irzlerini) koruyan kadınlar, Allâh'ı çok zikreden erkekler ve zikreden kadınlar var ya; iste Allah, bunlar için bir mağfiret ve büyük bir mükâfât hazırlamıştır." (62) buyrulur. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz de:

"Şüphesiz yok ki, kadınlar erkeklerin dengi, benzeri ve tam bir esidir." (63) buyrulur.

Diğer bir hadîs-i serîfte:

"Kadın-erkek bütün insanlar, tarak dişleri gibi birbirlerine eşittirler." (64) buyrulur.

*

Hız. Ömer (r.a.) bir gün Medîne-i Münevvere'de Rasûlullâh (s.a.v.) Efendimiz'in minberine çıkıp cemâate hutbe îrâd etmiş, hutbesinde müslümânlara, evlenirken mehri azaltmalarını söylemişti. Kadın cemâatten uzun boylu bir hanım çıkıp:

"Ey Ömer, bunu söylemege hakkın yoktur!"

demis ve Kur'ân-i Kerîm'den en-Nisâ sûresinin 20. ve 21. âyet-i kerîmelerini delîl göstermişti. Bunun üzerine Halîfe:

"Allâh Allâh! Kadın, Ömer'le mübâhase etmiş ve onu susturmuş!.." diyerek sözünü geri almıştı. (65)

Yine Hız. Ömer (r.a.), halîfeligi esnasında kadınlarla istisârede bulunuyor, onların görüşlerini alıyordu. Hız. Ömer (r.a.), kızı Hız. Hafsa (r.anha)'ya, kadınların kocalarından ne kadar süre ayrı kalmaya sabredebeklerini sormuş, kızının O'na verdiği cevaba uygun olarak, bu süreyi dört ay olarak belirlemiştir. Ayrıca Peygamber (s.a.v.) Efendimiz'in Hız. Aise (r.anhâ) hakkında:

"Dîninizin yarısını bu Hümeyrâ'dan öğreniniz!" buyurması da dikkat çekicidir.

Bu örneklerden; kadın için aklî ve dînî yönden herhangi bir eksikliğin söz konusu olmadığı açıkça anlaşılmaktadır. Eğer böyle olsaydı, aklî yönden eksik olan bir varlığın, herhangi bir dînî sorumluluğunun olmaması gerekirdi. Oysa kadın ve erkek her müslümanın, Allâh'ın emirlerini yerine getirmek ve yasaklarından kaçınmak hususunda aynı derecede mükellef oldukları, âyet-i kerîmelerde açıkça belirtilmektedir. (66)

*

Dînî sorumluluk bakımından da erkekle kadın arasında eşitlik vardır. Kur'ân-i Kerîm'de:

"Mü'min olduğu halde, erkek ve kadından kim bir takım sâlih amellerde bulunursa, iste bu gibiler cennete girerler ve zerre kadar zulmedilmezler." (67)

âyetiyle inanıp da iyi işler işleyen herkesin, erkek olsun kadın olsun, aynı şekilde mükâfâta kavuşacakları ve kendilerine en küçük bir haksızlığın yapılmayacağı belirtilmektedir.

Baska bir âyet-i kerîmede de:

"Erkek ve kadın, mü'min olarak kim iyi amel işlerse, onu mutlaka güzel bir hayat ile yasarız. Ve mükâfâtlarını, elbette yapmakta olduklarının en güzeliyle veririz.." (68) buyrulur.

Bu âyet-i kerîmede yüce Allâh, kadın-erkek ayirimi yapmadan, inanip sâlih amel isleyenlere güzel bir hayat yasatacagini müjdelemektedir.

İslâm dînine göre kadın ve erkek, birbirlerinin hak yoldaki yardımcı ve destekleyicisidirler. Birbirlerini Allah yolunda ilerlemeye teşvik ederek, yaratılışlarının amacı olan dünyâ ve âhiret mutluluğunu kazanmaya çalışırlar. Kur'ân-i Kerîm de:

"Mü'min erkekler de, mü'min kadınlar da birbirlerinin dostları ve yardımcılarıdır. İyiliği emrederler, kötülükten vaz geçirmeye çalışırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler, Allah'a ve Rasûlü'ne itâat ederler. İşte bunları, Allah rahmetiyle bağışlayacaktır. Gerçekten Allah, Azîz'dir, Hakîm'dir." (69) buyurarak kadını hakîkî mânâda insan olma mertebesine ulaştırmıştır.

Cezâ ve Mükâfâtta Esitlik

Kadın, suçlu olduğu takdirde erkek gibi cezâ görür. Kötülük yaparsa günâh, iyilik yaparsa sevâb alır. Cennet veyâ cehennemlik olmakta da erkekle aynıdır. (70) Mâide Sûresi'ndeki su âyet-i kerîme bu konuya açıklık kazandırmaktadır: "Hirsizlik eden erkek ve kadının yaptıklarına karşılık bir cezâ ve Allâh'dan bir ibret olmak üzere ellerini kesin!. Allâh izzet ve hikmet sahibidir." (71) İslâmiyet, kadına mânevî sahâda erkekle esit haklar verdiği gibi dünyevî hükümlerde de gereken hak ve esitliği sağlamıştır.

Kadın-erkek esitliğinde, Dünyâ'ya âid cezâlarda fark yoktur. Kadına karşı islenen suçlar, ister kadının şahsına, ister malına, ister serefine olsun, erkeğe karşı islenen suçlar gibi cezâ gerektirir. Hattâ bu husûsda kadının lehine bazı durumlar bile vardır. Meselâ, bir erkek bir kadına fuhus isnâd eder ve bu iddiâsını isbât edemezse, iftira cezasına çarptırılır. Ayrıca ömrünün sonuna kadar da sâhidliği kabûl edilmez (72). Nitekim Kur'ân-i Kerîm'de: "Namuslu kadınlara zinâ isnâdında bulunup, sonra (bunu isbat için) dört sâhid getiremeyenlere seksener sopa vurun! Ve artık onların sâhidliğini hiçbir zaman kabul etmeyin.. (Artık) onlar tamamen günâhkârdırlar." (73) buyrulur. Yine yüce dînimize göre, müslüman olduktan sonra başka dîne dönen mürted kimse tevbe etmezse, ölüme mahkûm edilir. Hanefî mezhebine göre, mürted kadın ise öldürülmez, tevbe etmesi amacıyla hapsedilir (74).

Kız Erkek Ayirimi Yok

İslâm Dîni'ne göre, çocuklar arasında kız ve erkek ayirimi yapmak, birini diğerinden üstün tutmak, câiz değildir. Çünkü kız evlâdi da, erkek evlâdi da insana veren Allâh'dır. Kulun burada hiçbir rolü yoktur. Kur'ân-i Kerîm'de:

"Göklerin ve yerin mülk ve tasarrufu Allâh'ındır. O, dilediğini yaratır. Kimi dilerse, ona kızlar bağışlar, kimi dilerse ona erkekler lutfeder. Yahut (çocukları) erkekler-disiler olmak üzere çift verir. Kimi de dilerse, onu kısır bırakır. Muhakkak ki, O âlimdir, her şeyi bilir. Kâdirdir,

herseye gücü yeter." (75) buyurulur. Hiç bir müslüman, çocugunun erkek olmasıyla övünemeyeceği gibi, kız olmasıyla da yerinemez. Çünkü önemli olan, çocugun "kız veya erkek" olması değil, "hayirli bir evlâd" olmasıdır. (76)

İslâmiyyet'ten önce Arabistan'da yaygın olan kız çocuklarını diri diri gömme âdeti, İslâmiyyet'le tamamen ortadan kaldırılmıştır. Kur'ân-i Kerîm, kız evlâdının öldürülmesini siddetle yasaklamıştır:

"Evlâdlarınızı fakirlik korkusuyla öldürmeyin; onları da, sizi de biz riziklendiririz! Muhakkak ki onları öldürmek, büyük bir suçtur." (77)

Ayrıca Kur'ân-i Kerîm'de kiyâmetin dehşeti tasvir edilirken şöyle buyrulur:

"... diri diri gömülen kızın hangi suçundan dolayı öldürüldüğü sorulduğu zaman..." (78)

Hız. Peygamber (s.a.v.) de bir hadîs-i serîflerinde:

"Çocuklarınız size Allâh (c.c.)'in bir hîbesi (hediyesi) dir; dilediğine kız, dilediğine erkek verir." (79) buyurmuşlardır.

O halde Allâh (c.c.) 'in bu bağışına karşı çok şükretmeli ve O'nun emâneti olan çocuklarımızı en güzel bir şekilde terbiye etmelidir.

İslâm Dîni, ana-babaların çocuklar arasında kız-erkek ayırımı yapmadan esit muâmelede bulunmalarını emreder.

Peygamber (s.a.v.) Efendimiz:

"Kimin kızı doğar da, onu gömmez, horlamaz, oğlan çocugunu ona tercih etmezse, Allâh o kimseyi, bu kızı sebebiyle cennetine kor."(80) buyurur.

Ebû Hüreyre (r.a.)'in haber verdiği bir hadîs-i serîfde:

"İçinde kız çocukları olan eve, hergün gökten on iki rahmet iner. Ve meleklerin o evi ziyâreti hiç kesilmez. Her gece-gündüz anne ve babalarına bir senelik ibâdet sevâbi yazarlar." (81) buyurulur.

Hız. Enes (r.a.) 'in rivâyet ettiğine göre:

"Bir adam Hız. Peygamber (s.a.v.)'in yanında otururken, oğlunun biri gelir. Adam çocugunu öper ve dizinin üstüne oturtur. Az sonra kızı gelir. Adam onu öpmeksizin önüne oturtur. Bunun üzerine Rasûlullâh (s.a.v.) Efendimiz;

"Aralarında esit davranmıyor musun?" diye adamı uyarır." (82)

Çocuklara esit davranmaya çok önem veren Peygamber (s.a.v.) Efendimiz: "Bagis ve ihsanda çocuklarınızın arasını esit tutun. Eger ben birini üstün tutacak olsaydım, kızları üstün tutardım." (83)

buyurarak, erkek çocuklarını kız çocuklarından üstün tutan ve kızları hor gören zihniyeti tamâmen yıkmıştır.

Fizyolojik ve Psikolojik Farklılık

Cenâb-i Hakk, erkek ve kadına farklı husûsiyetler ve meziyetler vermiş ve onların toplum içindeki mevkiilerini de farklı kılmıştır. Haklar ve mes'ûliyetler, bu farklı husûsiyetlere göre tanzîm edilmiştir. Erkek ve kadın, aynı zamanda birbirlerinden farklı, güzel kabiliyetlerle donatılmıştır.

Allâh Teâlâ, erkeğe; güç, kuvvet, metânet, mihnet ve mesakatlere tahammül, tedbir, temkin ve sebat, hâdiseler karşısında dayanma ve direnme, sevinç ve hüznünde muvâzene ve îtidâl, savaş gücü, irâdî ve aklî üstünlük gibi özellikler vermiştir.

Hanımlara ise; duygu derinliği, incelik, sefkat, merhamet, hayâ, fedâkârlık, çocuk bakımı ve neslin muhâfazası gibi meziyetler ihsân etmiştir. Onlar, bünye olarak nârin olduklarından hayâtin çeşitli safhalarında birtakım süprizlerle karşılaştıklarında bazen bedenî ve rûhî zaafırlara düşerler. Zîrâ hisleri, fevkalâde kuvvetlidir. Merhamet duyguları yüksektir. (84)

Görülüyor ki erkek; kadından daha kuvvetli, zorluklara daha dayanıklı, hâdiseler karşısında daha sogukkanlıdır. Hareketlerinin neticelerini daha iyi düşünür. Kadın ise, fitraten zaîf, hilkatene nahîftir. His yönünden çok zengin, sefkat yönünden de engin bir deryâ gibidir. Mutlaka bir erkeğin himâye ve desteğine muhtaçtır. Erkeğin kadına göre üstün tarafları olduğu gibi, kadının da erkeğe göre üstün tarafları bulunmaktadır. Her biri ancak bu farklı yaratılışının îcâbını yapabilir.

Çocuğun çeşitli ihtiyaçları karşısında annedeki değişken duyguları ve imkanları erkekte bulamazsınız. Erkekdeki, tabiatın dâimî sert tezâhürlerine ve hayatın sayısız güçlüklerine karşı koyacak bir yaratılış husûsiyetini de kadında bulamazsınız. Bunun için İslâm Dîni, âile müessesesinde, kadınla erkek arasında kendi maddî ve mânevî kabiliyetlerine göre vazîfe taksîmi yapmıştır. Her cinse görebileceği işi vermiş; kadına, yapamayacağı işi teklif etmemiş, tasiyemiyacağı mes'ûliyeti de yüklememiştir. (85)

Erkek Âilenin Reisidir

Dînimize göre erkek, âilenin reîsi ve mes'ûlüdür. O, hayatın mesakatlere göğüs germiş, mâîset yükünü yüklenmiş, kadının nafakasını da üzerine almıştır. Erkek bu ağır vazîfeye karşı, kadından mesrû işlerde kendisine itâat hakkına mâliktir. İyi kadınlar itâatlı olanlardır. Nitekim hadîs-i serîfde: "Kadın bes vakit namazını kılar, yolda bir ay orucunu tutar, nâmûsunu korur ve

kocasina itâat ederse, Cennet kapilarından dilediginden girsin!" (86) buyurulur. Baska bir hadîs-i serîfte de:

"Eger bir kimseye, Allâh'dan baska birine secde etmesini emredecek olsam, kadınlara, kocalarina secde etmelerini emrederdim. Bunun sebebi, Allâh'in erkekler için kadınlar üzerine kildigi haklardır." (87) buyurulur.

Kadin, kocasının evinde bir bekçidir, muhâfizdir. Kocasının malini muhâfaza, çocuklarını terbiye etmekle mükellef olduğu gibi, nâmûsunu da haramdan koruyacaktır. Hz. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz, bir hadîs-i serîflerinde erkeklerin kadınlar üzerindeki haklarını:

"Yatagınızı baskalarına çignetmemeleri, hoslanmadığınız kimselerin evlerinize girmelerine izin vermemeleri.." (88) diye özetler.

Kur'ân-i Kerîm'de:

"İyi kadınlar, itâatli olanlardır. Allâh kendi haklarını nasıl korudu ise, onlar da öylece göze görünmeyi koruyandırlar." (89) buyurulur.

Burada "göze görünmeyen" tâbirinde, erkeğin mali, âile sırları, nâmûsu, hattâ kadının karnındaki çocuk dâhildir. Kadının bunları muhâfaza etmesi, çocukunu düsürmemesi lâzımdır. Kadın, ancak bu şekilde en büyük dînî vazîfelerinin bir kısmını yerine getirmiş olur.

Erkek de, kadına her zaman saygı gösterir. Âile işlerinde kadını ortak yapar. Erkeklik sânine yaradır bir tarzda kadını himâyesine alır. Kadın zengin bile olsa erkek, kadının nafkasını tedârîke mecburdur. Kadın, erkek gibi tahsîl yapar. Âlim olur. Müftü olur. Hukuk hâkimi olur. Yalnız halîfe olamaz (90). Nitekim Islâm kadınları arasında pek çok âlimler ve ârifler yetismıştır.

Kadının medenî hakları vardır. Muâmelâtta kadının hakları, erkeğin hakları gibidir. Kadın kendi malini hiç kimseye danışmadan istediği gibi kullanma, harcama ve hediye etme yetkisine sahiptir.

Kadının Tahsîl Hakkı

Islâm Dîni, ilme büyük önem verir. Nitekim onun ilk emri; "oku!.." seklindedir. Kur'ân-i Kerîm'de:

"Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?." (91) buyurulur.

Peygamber (s.a.v.) Efendimiz de:

"Besikten mezara kadar ilim öğreniniz!"

"İlim Çin'de de olsa arayınız!"

"İlim öğrenmek, kadın ve erkek her müslümana farzdır." (92) buyurmuşlardır. Kadın da erkek gibi, Allâh'ın emirlerini öğrenip yapmak, yasaklarını da belleyip kaçınmakla mükelleftir.

Kur'ân-i Kerîm'de:

"Ey îmân edenler, kendinizi ve âilenizi cehennem atesinden koruyunuz." (93) buyrulur.

Bu âyet-i kerîmeyi Hz. Ali (r.a.):

"Çocuklarınızı terbiye edin, onlara ilim öğretin.." tarzında tefsir etmiştir. (94)

Kadının âile ocagındaki en basta gelen vazifesi, çocuklarını yetistirip güzel terbiye etmesidir. Ayrıca, zaman, mekân ve imkân yönünden de buna müsâid olmasıyla kadın, en mükemmel bir terbiyecidir. Bu itibarla kadınlarımızın, ilim, ahlâk ve irfân sahibi olmaları şarttır. Çocuga küçük yasta iken kazandırılan güzel alışkanlıkların önemi, herkesçe mâlumdur. Atalarımız bu gerçeği sözü ile dile getirmişlerdir. İlim, ahlâk ve fazilet sahibi kadınlar, kocaları tarafından daha da çok sevilirler. Ve hüsn-i kabul görürler.

Ancak, kadınlarımıza bu üstün faziletleri kazandıracak müesseselerin, Islâm'dan hiç taviz vermeden; doğustan Allâh tarafından kızlarımıza bahsedilmiş sefkat, hayâ ve iffet ... gibi üstün hasletleri muhâfaza etmesi ve daha yüksek bir seviyede geliştirmesi gerekmektedir. Zîrâ ahlâk, hayâ ve iffet, kadına kadın olma özelliğini kazandıran yüce meziyetlerdir.

Bu meziyetlerin yanısıra onlara, ev muhtevâsına uygun bilgi ve kâbiliyetleri kazandırmak zarûrîdir. Bu husûsda onları yaradılış istikâmetine yönlendirecek su nasîhat ne kadar mânâlidir:

"Kızım, hayat sürprizlerle doludur. Ne gibi şartlarla karşılaşacağın belli değildir. Dikisi, nakisi, yemek yapmayı, ev düzenini îtinâli öğren! Meslek ve mâhâret kola takılmış bir altın bileziktir. Belki Allâh Teâlâ, senin rizkini ilerde bu yoldan verebilir." (95)

Nitekim Asr-i Seâdet'te de Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz, kadınların okuma-yazma ve âile hizmetlerine dâir bilgileri öğrenmelerini daima tesvik ve emr ederlerdi. Hz. Ömer (r.a.)'in yakın akrabasından olan ve Peygamber (s.a.v.) Efendimiz'in dünyâyâ tesriflerinde Hz. Âmine vâlidemize ebelik yapan Sifâ Hatun, çok iyi okuma ve yazma bilirlerdi. Daha sonra sahâbiye olma şerefine nâil olan Sifâ Hatun, Hz. Ömer (r.a.)'in kızı ve Hz Peygamber (s.a.v.)'in zevce-i muhteremesi Hz. Hafsa (r. anha)'ya okuma-yazma öğretmiştir. (96)

Medîne-i Münevvere'de kadınlar toplanıp Rasûlullâh (s.a.v.) Efendimiz'e gelmişler ve:

"Erkekler her zaman yanınıza gelip sizden ilim öğrenirler, bilmediklerine vâkif olurlar. Biz ise, onlardan fırsat bulup yanınıza gelemiyoruz. Bize kendiliginizden müstakil bir gün tahsis edin, gelip sizi dinleyelim ve bilmediklerimizi öğrenelim.."

demisler, Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz de, onlara bu istekleri üzerine bir gün tahsis etmişti. O gün kadınlara va'z eder, emirler verirdi. (97)

Medîneli müslüman hanımlar, bütün müskillerini Hz. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz'den sorup öğrenirlerdi. Bu sebeple Hz. Âise (r.anha) söyle demistir:

"Ensar kadınlari, ne iyi kadınlardir, sikilganliklari dînlerini öğrenmelerine mânî olmamistir." (98)

Hz. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz devrinde ilme ehemmiyet veren kadınlardan biri de, Hz. Âise (r. anha) vâlidemizdi. Hz. Âise (r. anha) vâlidemiz, devamlı ilimle meşgul olur, bilmediği bir şey duyduğu zaman, onu iyice belleinceye kadar, tekrar tekrar sorar ve iyice anlamaya çalışırdı. (99)

Hz. Âise vâlidemiz, bilhassa fıkıh ilminde ihtisas kesbetmiş ve daha sonraları en âlim kimseler tarafından bile, kendisine bir hukukçu olarak, kanâatini almak üzere mürâcaat olunmuştur.

Ashâb-i kirâmdan Ebû Mûsâ (r.a.) der ki:

"Rasûlullâh (s.a.v.)'in ashâbi olan bizlere müşkil gelen hiçbir mesele yoktur ki, Hz. Âise (r. anha)'nin nezdinde ona dâir bir ilim bulunmasın!.." (100)

Hz. Âise (r. anha)'nin Hz. Peygamber (s.a.v.)'den 2210 hadîs-i serîf rivâyet etmiş olması da, O'nun ilimdeki kudretini göstermektedir.

Ayrıca Hz. Fâtîmâ (r. anha) vâlidemiz, Hz. Ebûbekir (r. a.)'in kızı Hz. Esmâ (r. anha) ve Ümmî'd-Derdâ (r. anha), fetvâ vermekle şöhret bulmuşlardı. (101)

Kur'ân-i Kerîm'de:

"Ey îmân edenler, Allâh'dan korkun ve sâdiklarla berâber olun!.." (102) buyurulmaktadır.

Muhakkak ki insanların, salâh bulmaları ve kurtulusa ermeleri için sâlih kimselerle berâber olmaları ve onların sohbetlerinden istifâde etmeleri lâzımdır. Hanımların da, sâliha hanımların meclislerinde ve sohbetlerinde bulunmaları gerekir. Yoksa kadın, erkeklere karışıp sokak hayâtına girdiği zaman kadınlık duygularını ve özelliklerini yitirmekten kendini kurtaramaz. Çünkü insan, kiminle oturup kalkarsa, onun hâliyle hâllenir. Bu bir psikoloji kânûnudur. (103)

Bu sebepten genç kızlarımızın mânevî yönden eğitilmelerine daha fazla önem verilmeli, öncelikle rûhî zenginliklerle bezenecek şekilde yetistirmeli ve kalb âlemleri

zenginlestirilmelidir. Böylece Hz. Hatice (r.anhâ) ve Hz. Âise (r.anhâ) vâlidelerimizin gönül ikliminden hisse almış kızlarımız yetecek ve kalbî hayatlarıyla topluma yön vereceklerdir.

Kadının Evlilikteki Durumu

Evlenmekle ilgili olarak Kur'ân-i Kerîm'in Nûr Sûresi'nde şöyle buyrulur:

"İçinizden bekârları ve kölelerinizden, câriyelerinizden iyi davranışta olanları evlendirin! Eğer bunlar fakir iseler, Allah kendi lutfu ile onları zenginleştirir. Allah, (lutfu) geniş olan ve (herşeyi) bilendir." (104)

Görüldüğü gibi evlenmek, Kur'ân-i Kerîm'in emridir. Bu emir, mükellefin evlenme ihtiyacı ve durumuna göre farzdan harama doğru derecelenir. Hadîs-i serîfde: "Kisi evlenmekle dîninin yarısını tamamlamış olur. Diğer yarısı için de Allah'dan korksun!" (105) buyrulur.

Bir başka hadîs-i serîfde de Peygamber (s.a.v.) Efendimiz:

"Size dîninden ve huyundan memnun olduğunuz bir kimse kız istemeye gelince, onu evlendiriniz. Eğer (böyle) yapmazsanız, yeryüzünde fitne ve büyük fesad zuhur eder."

"Yâ Rasûlallah! dediler, eğer onda fakirlik ve soy asâletsizliği varsa?"

Hz. Peygamber (s.a.v.):

"Size dindarlığını, huyunu beğendiğiniz bir adam gelince onu evlendiriniz!" (106) buyurdu ve bunu üç defa tekrar etti.

Hz. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz âile ocagında kari-kocanın mes'ûliyetlerini şöyle belirtir:

"Dikkat ediniz ki, hepiniz çobansınız. Ve her biriniz güttüğünden sorumludur. Devlet reîsi bir muhâfızdır. Ve maiyyetindekilerden (emri altındakilerden) mes'ûldür. Erkek, ev halkının üzerinde bir muhâfızdır. O da ev halkından mes'ûldür. Kadın da, kocasının evinde bir çobandır ve güttüğünden sorumludur. Hizmetçi, efendisinin mali üzerinde bir bekçidir ve ondan mes'ûldür. Hulâsa, sizin her biriniz bir çobansınız ve beklediklerinizden mes'ûlsünüz." (107)

